

Summary

A subspecies of Nuthatch *Sitta europaea europaea* was recorded on 26th March 1990 and on 15th February 1991 in the grounds of forestry division Wąsosz, and on 2nd November 2000 and 14th March 2006 in the grounds of forestry Leśnik in forestry inspectorate of Złotów.

Łukasz Kurkowski, Tomasz Brauze

PIERWSZE STWIERDZENIE PLISZKI CYTRYNOWEJ *MOTACILLA CITREOLA* I PRAWDOPODOBNY LĘG SAMCA TEGO GATUNKU Z SAMICĄ PLISZKI ŻÓLTEJ *MOTACILLA FLAVA* NA POJEZIERZU CHEŁMIŃSKO-DOBRYŃSKIM

The first record of Citrine Wagtail *Motacilla citreola* and probable breed of a Citrine Wagtail male with a female of Yellow Wagtail *Motacilla flava* in the Chełmińsko-Dobrzyńskie Lake District

W dniach 14, 27, 28, 29 maja oraz 3, 4, 14, 20 czerwca 2005 roku obserwowano pierwszorocznego samca pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* (akceptacja KF nr 8830) na Łąkach Gutowskich w północno-wschodniej części Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego (53°14'02"N, 29°40'06"E). Byłoby to pierwsze stwierdzenie tego gatunku na Pojezierzu Chełmińsko-Dobrzyńskim. Samiec obserwowany był na ekstensywnie użytkowanych łąkach, które powstały w wyniku częściowego osuszenia 150 ha kompleksu torfowisk niskich. Na łąkach tych występowały niewielkie kępy wierzb *Salix* sp. i płaty trzciny *Phragmites australis*, a cały ich obszar poprzecinany był rowami melioracyjnymi. Samca pliszki cytrynowej obserwowano zawsze w towarzystwie samicy pliszki żółtej *Motacilla flava*. Oba ptaki przebywały w bliskiej odległości, razem żerowały i dokonywały wspólnych przelotów na odległość ponad kilkuset metrów. Pomimo zachowania ptaków sugerującego obecność lęgu pary mieszanej, nie stwierdzono pewnych dowodów gniazdowania.

Dotychczas na terenie kraju odnotowano trzy pary mieszane pliszki cytrynowej z pliszką żółtą - dwie pod Elblągiem i jedną na Zbiorniku Turawskim oraz prawdopodobny lęg mieszany obu gatunków w okolicach Reszla na Pojezierzu Mazurskim (Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Pliszka cytrynowa od połowy lat 90. ubiegłego wieku zasiedla stopniowo obszar Polski (Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Na nowo opanowanych terenach występuje zapewne niedobór partnerów do rozrodu, który może prowadzić do podejmowania przez ten gatunek prób lęgów w parach mieszanych z pliszką żółtą.

LITERATURA

TOMIAŁOJĆ L., STAWARCZYK T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP ProNatura, Wrocław.

Summary

On the 14th, 27th, 28th, 29th May and on 3rd, 4th, 14th, 20th June 2005 a Citrine Wagtail *Motacilla citreola* was observed on wet meadows near Brodnica in central Poland (53°14'02"N, 29°40'06"E). These were the first observations of this species in the Chełmińsko-Dobrzyńskie Lake District. The Citrine Wagtail probably bred with female of Yellow Wagtail *Motacilla flawala* in this area.

Rafał Zwolak

DŁUGI I SKUTECZNY POŚCIG W KONFLIKCIE DWÓCH RYJÓWEK AKSAMITNYCH *SOREX ARANEUS*

Long and efficient chase in a conflict of two common shrews *Sorex araneus*

Opisane zdarzenie miało miejsce 25 sierpnia 2002 roku, około godziny 16⁰⁰ na turzycowisku w dolinie rzeki Narewki (oddział 426 Puszczy Białowieskiej). Najpierw można było usłyszeć przenikliwe piszczenie dobiegające ze skraju ścieżki. Po zbliżeniu się do tego miejsca zaobserwowano dwie zwarte ryjówki. Po chwili jedna z nich zaczęła uciekać, a druga ruszyła za nią w pościg. Ich drogę znaczyły poruszające się rośliny. Zwierzęta zatoczyły półkole o promieniu ok. 1 metra, najpierw oddalając się od ścieżki, następnie znów do niej docierając. Wówczas można było im się przyjrzeć ponownie. Okazało się, że były to ryjówki aksamitne o jasnobrązowych, czyli charakterystycznych dla osobników młodocianych futerkach (dorośle, aktywne płciowo osobniki mają futro ciemno-brązowe). Na skraju ścieżki uciekinier przystanął, zapewne nie chcąc opuszczać osłony roślin i natychmiast został zaatakowany. Po krótkim starciu jedna z ryjówek została przegoniona na drugą stronę ścieżki, a zwycięzca z powrotem skrył się w zaroślach. Zaobserwowany pościg wiązał się zapewne z obroną terytorium: ponieważ ryjówki nie były osobnikami dorosłymi, pościg nie był zachowaniem seksualnym.

Znaczenie bezpośrednich starć w utrzymywaniu terytoriów przez ryjówki podkreślano już wielokrotnie (np. Platt 1976, Martin 1981, Krushinska et al. 1994), jednak ze względu na skryty tryb życia tych zwierząt, obserwacje ich zachowań w naturze są rzadkością. W tej sytuacji większość informacji o behawiorze ryjówekowych pocho-